

§ 185

Valtuutettu Paavo Arhinmäen toivomusponsi Kumpulanpuron elvyttämisestä

HEL 2018-007086 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 13.6.2018 hyväksymän toivomusponnen (Paavo Arhinmäki) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään 13.6.2018 Kalasataman raitioteiden yleissuunnitelmaa kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen: 'Kaupunginvaltuusto edellyttää, että Kalasataman raitiotien jatkosuunnittelun yhteydessä selvitetään, miten Kumpulanpuroa voitaisiin ennallistaa niin, että siihen voisi nousta taimenia.' (Paavo Arhinmäki)

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n 4 momentin mukaan Khn on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan sekä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunnot.

Kumpulanpuron valuma-alue, joka on laajuudeltaan noin 4,7 km², on pääosin putkitettu. Avo-uomia on lähinnä Vallilanlaakson alueella. Putkitusten vuoksi veden virtaamakorkeudet vaihtelevat merkittävästi eri aikoina. Tämä aiheuttaa haasteita esim. kudun selviytymiselle ja kehi-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

tykselle puroympäristössä. Myös veden laadussa on ongelmia mm. Ilmalan ratapihan ja vanhan kaatopaikan takia.

Vanhankaupungin alueen aluesuunnitelmassa (2016-2025) on tarkasteltu erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja Kumpulanpuron tilanteen parantamiseksi. Vuonna 2018 valmistuneessa Kumpulanpuron valuma-alueen hulevesiselvityksessä ja -suunnitelmassa on esitetty toimenpiteitä Kumpulanpuron vedenlaadun parantamiseksi. Vireillä olevassa Vallilanlaakson raitiotien tarkistetussa asemakaavan muutosehdotuksessa (nro 12531) osoitetaan hulevesille riittävät tilavaraukset. Asemakaavaan liittyvässä Vallilanlaakson viitesuunnitelmassa on tutkittu mm. hulevesien käsittelyä ja mahdollisuuksia puistosuunnittelussa.

Kumpulanpuron ennallistaminen taimenelle sopivaksi elinympäristöksi edellyttää uoman muokkausta nykyistä luonnonmukaisemmaksi. Uomasta on poistettava rummut, välvät ja rakenteet, jotka estävät tai haittaavat kalan nousua purossa. Lisäksi on lisättävä puustoa puron rannoille.

Kumpulanpuron ennallistaminen taimenille sopivaksi elinympäristöksi Vallilanlaaksossa toteutetaan Kalasataman raitiotien jatkosuunnittelun ja rakentamisen yhteydessä. Taimenen kannalta hyvän puroympäristön aikaansaamiseksi toimenpiteitä on tehtävä myös muualla Kumpulanpuron valuma-alueella Vallilanlaakson lisäksi.

Puistosuunnitelman laatimista laaditun viitesuunnitelman pohjalta ei ole vielä käynnistetty, eikä puro-uoman kunnostukselle ole vielä varattu rahoitusta. Suunnittelu käynnistyy vuonna 2020 ja hankkeen toteutus on ajankohtainen muutaman vuoden päästä.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 18.12.2018 § 238

HEL 2018-007086 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta suhtautuu myönteisesti aloitteeseen, että jatkosuunnittelun yhteydessä selvitetään miten Kumpulanpuro voitaisiin kunnostaa taimenen elinympäristöksi ja mahdolliseksi lisääntymisalueeksi.

Veden laatu on ollut purossa, etenkin alajuoksulla välttävä, mutta veden fysikaaliset ominaisuudet, sameus ja väriluku, yläjuoksulla ovat hyviä. Puroa ja sen valuma-aluetta on muokattu voimakkaasti vuosien aikana. Puro kärsii ajoittain veden vähyydestä. Pääuoman pituus on noin 2 km ja alavirran vajaa neljäsosa purosta kulkee suurikokoisessa putkessa Hermannin rantatien ali Nylanderinpuistosta Toukolan rantapuistoon.

Puro kerää hulevesiä laajalta alueelta Helsingistä. Pasilan ratapihan ja muutaman muun kuormittajan hulevedet johdetaan nykyisin Viikinmäen puhdistamoon. Puro saa kuitenkin pohjaveden lisäksi hulevesistä suuren osan purouoman vesistään. Biodiversiteetin ja ihmistenkin viihtyvyyden lisäksi erilaiset hulevesiratkaisut voitaisiin ottaa entistä tehokkaammin avuksi puron vesimäärän ja virtaaman lisäämiseksi. Kaupungin hulevesityöryhmä, voisi miettiä ratkaisuja Kumpulanpuron veden lisäämiseksi ja veden laadun parantamiseksi taimenille sopivaksi, kutsoraikkojen ja pienten koskiosuuksien rakentamisen ohella.

Helsingissä on useita puroja saatu talkoolaisten ja Staran avulla kunnostettua uhanalaisen taimenen lisääntymisalueiksi, Longinoja ja Haaganpuro mainioina esimerkkeinä. Kumpulanpuron kunnostaminen taimenpuroksi saattaa olla haasteellisempi ja työläämpi kuin muiden purojen mm. veden vähyyden ja puron laskupakan sijainnin vuoksi. Puron virtaama on eräs tärkeä tekijä taimenen kutunousulle merestä jokiin ja puroihin. Puro laskee Vanhankaupunginlahteen Kyläsaaren kohdalla. Vanhankaupunginlahdella on taimenen nousua ajatellen hyvät kalastusjärjestelyt. Mm. verkkokalastus on sallittu vain talviaikaan tammi-maaliskuussa (kutunousu pääasiassa elo-lokakuussa) mutta paikka on lähellä Vantaanjoen suuta, jonne oletettavasti lähes kaikki lahdelle mereltä kudulle nousevat taimenet suuntaavat, huomattavasti suuremman ja siten houkuttelevamman virtaaman vuoksi.

Puroon voisi saada kuitenkin taimenen poikasia istuttamalla paikallisen purotaimenkannan jolla ei olisi kalastuksellista merkitystä vaan toisi lisän kaupunkiluonnon monimuotoisuuteen ja asukkaiden viihtyvyyteen.

27.11.2018 Pöydälle

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Jukka Linder, kalatalousasiantuntija, puhelin: 310 87964
jukka.linder(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 20.11.2018 § 585

HEL 2018-007086 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kumpulanpuron ennallistaminen taimenille sopivaksi elinympäristöksi toteutetaan Kalasataman raitiotien jatkosuunnittelun ja rakentamisen yhteydessä.

Taimenen kannalta hyvän puroympäristön aikaansaamiseksi toimenpiteitä tulee tehdä myös muualla Kumpulanpuron valuma-alueella Vallilanlaakson lisäksi. Taimen menestyy Helsingissä nykyäänkin vedenlaadultaan vaihtelevissa puroissa.

Puroympäristön elinvoimainen ja kestävä taimenkanta edellyttää riittävää aliveden virtaamaa, riittävää määrää kutusoraikkoja, hyvää veden laatua, esteetöntä reittiä ja riittävästi ravintoa. Parhaimmillaan taimenelle sopivan elinympäristön rakentaminen parantaa viheralueen monimuotoisuutta sekä nostaa sen virkistysarvoja. Elinvoimainen ja kestävä taimenkanta edellyttää myös puron jatkuvaa ylläpitoa. Muissa Helsingin taimenpurokohteissa vapaaehtoiset kunnostavat puroja vuosittain loppukesän ja alkusyksyn aikana. Kaupunki osallistuu purokunnostustaloksiin toimittamalla muun muassa tarvittavia kiviainesmateriaaleja.

Kumpulanpuron valuma-alue on hyvin urbaani ja pääosin putkitettu. Avo-uomaosuudet ovat pääsääntöisesti Vallilanlaakson alueella. Valuma-alueen putkituksista johtuen veden virtaamakorkeudet vaihtelevat merkittävästi vuoden aikana, koska valuma-alueella ei ole pidätyskykyä ja verkosto laskee vedet nopeasti avouomaan. Tästä johtuen sateisina aikoina uoma voi tulvia ja kuivina aikoina vettä on vähän. Tämä aiheuttaa selvän haasteen esimerkiksi kudun selviytymiselle ja kehitykselle, koska sen tulee olla jatkuvasti virtaavan ja happipitoisen veden alla. Myös muut taimenen kehitysmuodot tarvitsevat riittävän alivirtaaman selviytyäkseen ja ovat erittäin herkkiä verrattuna aikuisiin kaloihin.

11.03.2019

Rakennettu valuma-alue vaikuttaa huomattavasti vedenlaatuun ja haitta-aineiden määrään purovedessä. Rakennetuilta pinnoilta johtuu veden mukana helposti kiintoainesta ja epäpuhtauksia, jotka päätyvät lopulta puroon. Lisäksi valuma-alueella on Ilmalan ratapihan alla vanha kaatopaikka, josta vedet johdetaan Kumpulanpuroon. Ratapihan toiminta ja kaatopaikka heikentävät veden laatua, minkä vuoksi vesiä on vuosina 2001 - 2011 johdettu suoraan Viikinmäen vedenpuhdistamolle. Veden laadun parantamiseksi tehtäviä toimenpiteitä on esitetty Kumpulanpuron valuma-alueen hulevesiselvityksessä ja -suunnitelmassa.

Kumpulanpuron ennallistaminen taimenelle sopivaksi elinympäristöksi edellyttää uoman muokkausta huomattavasti luonnonmukaisemmaksi, kuin se nykytilassaan on. Taimenen nousun edellyttämiseksi uomasta pitää poistaa rummut, välpät ja rakenteet, mitkä estävät tai haittaavat kalan nousua purossa. Purouoman nykyisen ympäristön avoimet osuudet eivät ole myöskään eduksi eliöstölle. Puiston istutuksilla avoimilla kohdilla voidaan lisätä varjostavuutta ja puron biomassaa puista putoavien lehtien myötä. Taimenen ruokavalioon kuuluvat hyönteiset käyttävät lehtiä ravinnokseen. Puiden varjostus vähentää myös vesistön rehevöitymistä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Heikki Takainen, suunnitteluinsinööri: 310 38448
heikki.takainen(a)hel.fi